

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 26.2.2009
COM(2009) 85 definitief

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET EUROPEES
PARLEMENT**

Speciale Administratieve Regio Macau: Jaarverslag 2008

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT

Speciale Administratieve Regio Macau: Jaarverslag 2008

Samenvatting

Negen jaar na de machtsoverdracht blijkt de toepassing van het beginsel van “één land, twee systemen” nog steeds goed te verlopen: de unieke samenleving, de manier van leven, de rechtsstaat en de fundamentele vrijheden van Macau zijn gehandhaafd. Dankzij een pragmatische aanpak aan beide zijden heeft de samenwerking met de EU zich in 2008 verder verdiept. Het Business Information Programme van de EU zal de samenwerking nog versterken. Het opmerkelijke herstel van de Macause economie sinds 2002 is voor een groot deel te danken aan de liberalisering en de als gevolg daarvan opbloeiende casinosector. De bevoorrechte toegang tot de markten van het Chinese vasteland is nu echter in gevaar door de wereldwijde financiële crisis. De regering van de SAR Macau is zich welbewust van de uitdagingen waarvoor zij op sociaal, bestuurlijk en milieugebied staat. Deze uitdagingen bepalen de agenda voor de betrekkingen met de buurlanden in de Parelrivierdelta en voor de internationale betrekkingen, met name de samenwerking met de EU.

Inleiding

Negen jaar geleden is Macau een speciale administratieve regio van de Volksrepubliek China geworden. De Commissie heeft in 1999 toegezegd jaarlijks verslag uit te brengen over de ontwikkelingen in de SAR Macau. Dit verslag betreft het jaar 2008.

De hereniging van Macau met het Chinese vasteland is gebaseerd op het beginsel “één land, twee systemen”, dat is vastgelegd in de Basiswet van Macau. Deze werd door het Nationale Volkscongres van de Volksrepubliek China in 1993 goedgekeurd. De Basiswet garandeert dat het in Macau bestaande systeem, het ondernemingsklimaat, de rechtsstaat en de bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden gedurende vijftig jaar ongewijzigd zullen blijven. Dit beginsel functioneert in de SAR Macau nog steeds goed.

Politieke en economische ontwikkelingen

Ondanks de economische groei van gemiddeld meer dan 20% in de afgelopen vijf jaar, na de liberalisering van de goksector, was 2008 voor de SAR Macau een moeilijk jaar. De door de casino's ontstane economische opleving heeft van Macau een van de rijkste plaatsen in Azië gemaakt. Het bbp per hoofd van de bevolking was in 2007 met 36 357 USD meer dan tweemaal zo hoog als in 2003 (toen 17 805 USD).

De economie van Macau is in het eerste kwartaal van 2008 met 33% gegroeid door sterke opbrengsten van de goksector, die ongeveer twee derde van het bbp genereert. De groei is in de twee volgende kwartalen echter afgenomen tot respectievelijk 22% en 11%. De investeringen in de bouwnijverheid en machines zijn eveneens afgenomen, vooral na de geleidelijke voltooiing van grootschalige bouwprojecten. De uitvoer van goederen is blijven dalen door de krimpende textielmarkt, die wel nog steeds goed is voor 60% van de totale Macause export.

De economie van Macau kende volledige werkgelegenheid dankzij de arbeidsplaatsen die de goksector bood (de werkloosheid bedroeg 3,1% in het derde kwartaal van 2008). De sterke economische groei heeft de arbeidsmarkt echter onder druk gezet, vooral wat de geschoolde arbeid betreft. Bedrijven zijn daardoor in het buitenland werknemers gaan werven, wat tot een instroom van niet-ingezetenen heeft geleid. De inflatie is zeer hoog gebleven: rond 8 à 9% gedurende het grootste deel van het jaar. De prijzen van onroerend goed en de huren zijn veel sterker gestegen dan de lonen. Handhaving van de prijsstabiliteit is een probleem geworden voor de regering van de SAR Macau. Deze heeft toelagen en sociale programma's ingevoerd, waaronder ook hervormingen in de gezondheidszorg en het onderwijs, om de lasten voor de lagere-inkomensgroepen te verlichten.

De casinosector van Macau is na een periode van snelle expansie in een aanpassingsfase terechtgekomen. De Chief Executive van Macau, Edmund Ho, kondigde in april 2008 een stop aan voor nieuwe goklicenties en toewijzing van nieuwe terreinen voor de ontwikkeling van casino's. Het aantal goklicenties blijft in Macau nu maximaal zes, en Ho heeft verklaard dat deze beperking "voor lange tijd" zal worden gehandhaafd. Om de intensiteit van de concurrentie tussen de casino-exploitanten te verminderen, heeft de Macause regering in augustus bij wet een plafond ingesteld op de commissie voor organisatoren van goktrips, die de meeste VIP-klienten aanbrengen (naar schatting circa 70% van de totale inkomsten van de goksector).

China heeft nog steeds veel invloed op de economische ontwikkeling van Macau, aangezien de speciale administratieve regio voor zijn gok- en toerismebedrijfstakingen, de pijlers van de Macause economie, sterk afhankelijk is van toeristen van het Chinese vasteland. Peking is echter bezorgd over de snelle groei van Macau, en de centrale regering heeft daarom in juni 2008 en nogmaals in september strengere regels vastgesteld voor de afgifte van visa aan ingezetenen van het Chinese vasteland die Macau willen bezoeken.

De wereldwijde financiële crisis heeft problemen veroorzaakt voor de financiering van nieuwe casino's en hotels in Macau. Enkele van de grootste casino-ontwikkelaars in Macau hebben vanwege problemen met de financiering hun nieuwe projecten opgeschort of hun investeringsplannen in de ijskast gezet. Hierdoor zijn duizenden werknemers hun baan kwijtgeraakt en is de economie van Macau direct getroffen.

Macau wil daarom zijn economie diversifiëren en niet meer uitsluitend afhankelijk zijn van het gokwezen, maar bijvoorbeeld ook activiteiten aantrekken op het gebied van conferenties en beurzen. Om de toerisme- en horecasector te steunen, heeft de regering van de SAR Macau in augustus de verbruiksbelasting op wijn en alcoholische dranken afgeschaft. Ook zijn de rechten op brandstoffen geschrapt om de inflatiedruk als gevolg van de energieprijzen te verminderen.

Macau heeft met China in 2003 een kaderovereenkomst gesloten, de overeenkomst inzake nauwer economisch partnerschap (Closer Economic Partnership Arrangement, CEPA), die vergelijkbaar is met de regeling die Hongkong met China is overeengekomen. Vanaf de tenuitvoerlegging van de CEPA in 2004 tot juni 2008 hebben 346 bedrijven in de Macause dienstensector van de overeenkomst kunnen profiteren. De sectoren logistiek en vervoer hebben het meest gebruik gemaakt van de overeenkomst, gevolgd door de sectoren conferenties en beurzen, managementadvies, bouwnijverheid en distributie. De voordelen voor bedrijven in de sector goederenhandel zijn echter beperkt gebleven.

Macau is een belangrijke rol blijven spelen als platform voor de internationale betrekkingen van China met Portugal en de Portugeestalige wereld. In dit verband wordt gewezen op de heroplevende belangstelling voor de taal en het erfgoed van Portugal. De nauwere banden van China met Brazilië en de Portugeestalige landen in Afrika dragen eveneens hiertoe bij.

Het aantal studenten van het Chinese vasteland dat in Macau instellingen voor hoger onderwijs bezoekt, neemt ook toe.

Chief Executive Edmund Ho verklaarde in zijn jaarlijkse beleidstoespraak op 11 november 2008 dat in 2009 prioritair de economische stabiliteit van Macau moet worden gewaarborgd tegen de achtergrond van de wereldwijde financiële crisis. Hij kondigde een investeringsplan van 10,2 miljard MOP (1 miljard euro) aan voor openbare infrastructuur, met inbegrip van ontwikkeling van het erfgoed en volkhuusvesting. Daarnaast kondigde hij een reeks stimuleringsmaatregelen aan voor inwoners en kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder subsidies voor nieuwe woningen en huishoudelijke uitgaven, belastingvoordelen en eenmalige uitkeringen tot MOP 5 000 (ca. 500 euro) aan inwoners van Macau.

Op 22 oktober 2008 presenteerde Chief Executive Edmund Ho een plan voor wetgeving inzake nationale veiligheid overeenkomstig artikel 23 van de Basiswet. Volgens artikel 23 is de SAR Macau verplicht zelf wetten af te kondigen waarin verraad, afscheiding, opruiing en subversie tegen de centrale regering van de Volksrepubliek China worden verboden, evenals diefstal van staatsgeheimen; ook moeten politieke activiteiten van buitenlandse politieke organisaties en instanties in de SAR worden verboden en moet politieke organisaties en instanties in de SAR worden verboden banden aan te knopen met buitenlandse politieke organisaties of instanties. De Chief Executive kondigde aan dat gedurende veertig dagen (tot en met 30 november 2008) een publieke consultatie zou worden gehouden over het ontwerp van de veiligheidswet. Vóór het einde van zijn ambtstermijn op 19 december 2009 zou de wetgevende vergadering de wet dan kunnen goedkeuren. De wet inzake nationale veiligheid betreft zeven misdrijven, waaronder verraad, afscheiding, opruiing en subversie tegen de centrale regering en diefstal van staatsgeheimen. De Europese Commissie hoopt ten eerste dat de fundamentele rechten en vrijheden die in de Basiswet zijn vastgelegd, door dit wetsontwerp inzake nationale veiligheid niet zullen worden aangetast.

Justitie en politie in Macau boeken nog steeds goede resultaten. Dit bleek op 30 januari 2008, toen Ao Man-Long, voormalig minister van Vervoer en Openbare Werken, schuldig werd bevonden aan het aannemen van miljoenen MOP aan steekpenningen en het misbruiken van zijn machtspositie om projectontwikkelaars aan bouwopdrachten te helpen. Hij werd veroordeeld tot 27 jaar gevangenisstraf. Volgens de Chief Executive was de straf rechtvaardig en had het gerecht overeenkomstig de wet geoordeeld.

Er hebben in 2008 ook een aantal protestdemonstraties plaatsgevonden, maar die waren veel minder omvangrijk dan de protestdemonstraties van 1 mei 2007, die in geweld onttaarden na confrontaties tussen de demonstranten en de politie. De protesten in 2008 waren vreedzaam en riepen de regering ertoe op de levensomstandigheden van de mensen te verbeteren en ingezetenen voorrang te geven op de arbeidsmarkt. Dit was naar aanleiding van de recente instroom van niet-ingezetenen van Macau.

Samenwerking tussen de EU en Macau

Macau is voor de EU nog steeds een belangrijke partner. Het heeft een belangrijk Europees verleden en hanteert soortgelijke waarden op gebieden als economie, milieu, onderwijs en

cultuur. Het kader voor de ontwikkeling van de betrekkingen tussen de EU en Macau wordt gevormd door de handels- en samenwerkingsovereenkomst die de Commissie en Macau in 1992 hebben ondertekend. De vergadering van het gemengd comité voor 2008, die volgens deze kaderovereenkomst jaarlijks moet worden gehouden, is uitgesteld tot februari 2009.

De bilaterale goederenhandel tussen de EU en Macau is blijven afnemen als gevolg van de dalende textielimport uit Macau na het verstrijken van de overeenkomst inzake textiel- en kledingproducten. De eerste negen maanden van 2008 daalde de invoer uit Macau met ongeveer 48% tot 190 miljoen euro. De uitvoer van de EU naar Macau nam eveneens af, namelijk met 10,2% tot 131 miljoen euro.

De mededeling van de Commissie "De Europese Unie, Hongkong en Macau: mogelijkheden tot samenwerking 2007–2013" is nog steeds het geldende beleidskader voor de samenwerkingsactiviteiten van de EU met Macau. Zij bevat een aantal ambitieuze doelstellingen om de betrekkingen tussen de EU en Macau te versterken door de samenwerking te verdiepen en verbreden op zeven essentiële gebieden: handel en douane, financiën, interpersoonlijke contacten, vervoer, milieu, gezondheid en voedselveiligheid.

De uitvoering van het overeengekomen beleid en de samenwerking inzake regelgevingsmaatregelen op deze zeven gebieden hebben een extra impuls gekregen door het European Union Business Information Programme (EUBIP) voor Hongkong en Macau. Dit programma ging in 2008 van start en loopt tot 2011, en behelst een aantal inhoudelijk bepaalde evenementen. Het EUBIP moet een beter begrip bevorderen en zorgen voor het delen van kennis en goede praktijken tussen Macau en de EU. Het omvat bilaterale samenwerkingsactiviteiten op gebieden als handel en investeringen, normalisatie, intellectuele eigendom, milieu, vervoer en logistiek, gezondheid en voedsel- en productveiligheid. In augustus 2008 is een oproep tot het indienen van voorstellen uitgeschreven. De opdracht is gegund aan een consortium dat geleid wordt door de Europese Kamer van Koophandel in Hongkong, met een sterke participatie van Macause instellingen, namelijk het Macao Trade and Investment Promotion Institute (IPIM) en het Institute of European Studies of Macao. Het EUBIP is in december 2008 in Macau ondertekend en zal naar verwachting begin 2009 volledig operationeel zijn.

Het milieu is voor de regering van de SAR Macau een belangrijk punt van zorg, en staat in het middelpunt van de samenwerkingsactiviteiten in het kader van het EUBIP. De Macause autoriteiten richten hun inspanningen vooral op het aanpakken van verzuiling, het bevorderen van energie-efficiëntie en het voorlichten van het publiek over milieubescherming. Bovendien streeft Macau ernaar als platform te dienen voor milieuoverleg tussen de Pan-Parelvierdelta en de EU. De Commissie heeft opgemerkt dat de regering van de SAR Macau aanzienlijke middelen heeft gestoken in haar leidende rol bij het organiseren van een internationaal forum en een tentoonstelling inzake milieusamenwerking, waarvan het doel is het internationale profiel van milieubescherming en samenlevingsontwikkeling in Macau te bevorderen. Dit evenement, de Macao International Environmental and Cooperation Forum and Exhibition (MIECF), heeft in april 2008 plaatsgevonden met deelname van de Europese Commissie en een aantal lidstaten. Voor 2009 is een tweede forum gepland.

Bij de samenwerking tussen de EU en Macau is op een aantal gebieden vooruitgang geboekt. Macau heeft de Commissie voorgesteld over te gaan naar de tweede fase van het programma voor samenwerking tussen Macau en de EU op juridisch gebied, nadat de eerste fase in 2007 met succes was afgesloten. Het doel is de deskundigheid op het gebied van openbaar bestuur, recht en justitie te stimuleren. Vanaf januari 2008 is er contact tussen hogere ambtenaren van

de Commissie en de Macause minister van Financiën Francis Tam om mogelijke vormen van samenwerking te onderzoeken op het gebied van de belastingheffing op spaartegoeden. De Commissie heeft ook een bijdrage geleverd aan de gezamenlijke deelname van de EU en een aantal lidstaten aan de Internationale Beurs van Macau in oktober 2008 met een prominent EU-paviljoen. Zij heeft de Jean Monnet-leerstoel aan de Universiteit van Macau gesteund door deel te nemen aan de succesvolle Jean Monnet-conferentie in mei 2008.

Toekomstverwachtingen

2009 wordt een belangrijk jaar voor de SAR Macau, met de viering van de tiende verjaardag van de overdracht van Macau aan de Volksrepubliek China.

Bovendien zijn er in 2009 verkiezingen voor de wetgevende vergadering en de Chief Executive gepland. Dit wordt een belangrijke stap voor het electorale proces in Macau. Het algemeen kiesrecht is in Macau geen twistpunt zoals het dat in Hongkong is. De Basiswet van Macau bepaalt namelijk, in tegenstelling tot de Basiswet van Hongkong, niet dat invoering van het algemeen kiesrecht het einddoel is van de constitutionele ontwikkeling. De Basiswet voorziet echter wel in de mogelijkheid van verandering van de wijze waarop de Chief Executive en de leden van de wetgevende vergadering worden geselecteerd. In februari 2008 stelde minister van Bestuur en Justitie Florinda Chan een aantal wijzigingen in de kieswetten van Macau voor. Deze wijzigingen hadden ten doel de procedures voor de kiezersregistratie te verbeteren en corruptie te bestrijden. Over het algemeen kiesrecht of het verhogen van het aantal rechtstreeks verkozen zetels in de wetgevende vergadering werd niet gesproken. Volgens minister Chan dragen deze wijzigingen bij aan het stroomlijnen van het verkiezingsproces. Zij benadrukte dat democratische ontwikkeling niet noodzakelijk betekent dat er meer gekozen parlementszetels zullen komen. Deze wijzigingen komen overeen met wat Chief Executive Edmund Ho heeft verklaard in zijn jaarlijkse beleidstoespraak voor 2008 (uitgesproken in november 2007): hij achtte het niet mogelijk rechtstreekse verkiezingen in te voeren in 2009 of kort daarna. De Commissie dringt er bij Macau op aan maatregelen in te voeren die tot een representatiever verkiezingsproces leiden.

De ambtstermijn van Edmund Ho, de eerste en tot dusver enige Chief Executive van Macau sinds de machtsoverdracht, verstrijkt eind 2009. Voor het zover is, staat hij nog voor de grote uitdaging om de economische stabiliteit van Macau in de wereldwijde financiële crisis te behouden en Macaus positie als toeristische trekpleister in Azië te handhaven.

Gebieden waarop de samenwerking tussen de EU en Macau in 2009 zou kunnen worden uitgebreid, zijn het aanpakken van milieuproblemen met betrekking tot water, luchtvervuiling en afvalbeheer, het versterken van het bestuurlijke en juridische kader, het stimuleren van interpersoonlijke contacten en het promoten van het cultureel erfgoed van Macau.

De Commissie blijft de institutionele, economische en maatschappelijke ontwikkelingen in Macau van nabij volgen en verdere steun verlenen voor de tenuitvoerlegging van het beginsel “één land, twee systemen”.